

1931 samo štiri, dve ženici stari po 77 let, očeta Klančnika 72 let in enega otroka v starosti eno in pol leta. Krstov imamo 14, torej prebitek 10. Dobro znamenje!

Sv. Marjeta ob Pesnici. Žalostno so nam zapeli naši mili zvonovi in nam naznanili tužno vest, da je naš iskreno ljubljeni edini sinček Poličev Jakec, učenec prvega razreda mirno v Gospodu zaspal. Bil bi nam edina pomoč na stara leta, pa moral je komaj 8 let star zapustiti ta svet. Iskreno se zahvaljujemo č. g. župniku J. Prangežu za v srce segajoče besede ob odprtem grobu, katere so vse navzoče ganile do solz. Zahvaljujemo se tudi gospodu nadučitelju in vsem učiteljicam za prekrasni spreved na pokopališče. Zahvaljujemo se tudi njegovim součencem za šopke. Iskrena srčna hvala vsem sorodnikom in znancem, kateri so mu podarili zadnjo pot.

Remšnik. 10. decembra se je začel tukaj trimesečni gospodinjski tečaj pod vodstvom dveh banovinskih učiteljic. Obiskuje ga 16 domačih deklet, ki se bodo mnogo potrebnega in koristnega naučile. Res, zima je nadležna vsemu glede stanovanj, opreme, prostorov itd., a poleti nimajo kmečka dekleta potrebnega časa, ko ni mogoče plačevati tujih delovnih moči. Gospodarska kriza nas gnjavi. Kako jo bomo prestali, nas je strah, a žilavi smo in v božjo pomoč zaupamo. — 19. decembra dopoldne je bil na meji ustreljen Lašek Jernej, ki se je par let zadrževal v občini Remšnik in baje večkrat nosil razne reči iz Avstrije sem. Vojaška straža ga je ustrelila, tako se govori, ker ni postal na epominske klice. Bil je pokopan 24. decembra, ko ga je komisija pregledala na mestu 21.

Vitanje. Vedno bolj in bolj se vrstijo grobovi na tukajšnjem pokopališču. Zelo žalostno so pretekli teden peli zvonovi iz lin farne in hriberške cerkve, žalostno zato, ker so naznanili smrt dobre gospodinje in žene Neže Plankl, posestnice v Stenici. Rajna je bila dobra sosedinja, skrhna gospodinja in vzorna katoliška mati. Bila je v starosti 59 let in zapuščala šestero odraslih otrok. Mir njeni duši, preostali rodbini pa naše iskreno sožalje!

Lisnica uredništva. Absolvent sadjarske šole: Napisali ste svoje opombe s svinčnikom. Ker je težko čitljivo, ne moremo stavca siliti, da čita, ker je na ta način pisano. Ako nam boste v bodočnosti kaj poslali, za kar se vam priporočamo, se poslužite črnila. Če rabite tuje izraze, jih je treba raztolmačiti, ker jih drugače priprosti čitatelji ne razumejo.

*

Vprašanja in odgovori.

K. K. v Sv. Lovr. na Dr.

Nažnanite mi naslov onega gospoda, ki je iznašel sredstvo proti protinu.

Odgovor:

G. Davorin Zunkovič, Maribor, Marijina ul. 27.

D. B. v St.

Moj sin je izvršil uboj. Oče ubitega zahteva od mene odškodnino. Ali sem dolžen plačati?

Odgovor:

Ako je sin polnoleten (21 let star), tedaj odgovarja sam. Ako je mladoleten, ste odgovorni vi. Odškodnine ne more predpisati dotični oče sam, pač pa sodnija. Radi vam verjamemo, da je hudo poštenemu očetu, ki ima zaradi sina sramoto in škodo.

M. G. v L.

Moja vnukinja ima bolezen, menda božja, stara je 11 let in ne more v šolo. Ali bi jo mogli spraviti v kak državni zavod?

Odgovor:

Pišite na Higijenski zavod v Mariboru, kjer boste dobili navodila. Opis bolezni naj bo natančen!

J. Sch. v Sv. trg.

Na mojem svetu stoji parni kotel v neki uti. Za prostor sem dobil preje odškodnino. Sedaj pa nič. Ali se smem kotla polastiti?

Odgovor:

Sam ne! Pač pa naredite takole: Iztožite odškodnino za prostor in zarubite ga. Ostal bo itak vam, potem ga lahko odstranite.

K. B. v Š.

Hišo sem zidal. Ali dobim kaj podpore, da bi jo zgotovil?

Odgovor:

Kdor začne hišo zidati, mora že preje preračunati, če ima zadosti, ako ne, bo na sredi obstal in — se mu bodo smejali. Tega bi se morali zavedati. Podpore ne bo!

K. P. v D.

Kje se naj zglašim za službo pri železnici?

Odgovor:

Pri ravnateljstvu železnic v Ljubljani. Kolek za 5 Din.

M. B. v M.

Mošt mi ne zavre, kaj naj napravim?

Odgovor:

Med tem časom je gotovo zavrel. Da pa se je vrenje zakasnilo, je krivo onih 5%. Bilo je preveč. Pa mezlo klet tudi imate.

R. J. v L.

Sosed je zahteval samo komisijo za ureditev meje. Lahko bi to napravili sporazumno brez sodnika in geometra. Ali moram jaz res plačati polovico stroškov?

Odgovor:

Dolžni niste plačati, ker niste vi zahtevali komisije. Če pa ste pa v zapisniku to podpisali, potem pa. Toda v tem slučaju morajo vsi sosedje enako plačati.

A. R. v O.

Odgovor:

Ko boste šli na nabor, imejte vse dokumente svojih bratov seboj, prošnjo vam napravi občina.

I. P. v Č.

Potrjen sem k artileriji, pa bi rad šel k mornarici. Kje naj prošnjo vložim?

Odgovor:

Poizkusite sedaj pri vojnem okragu. Pa ne bo šlo, ako nimate kakega znanca, ki bo prošnjo na pravo mesto spravil.

J. J. pri Sv. Kr.

Eden sin je že služil skrajšan rok. Ali lahko drugi zopet služi?

Odgovor:

Prvi sin je služil skrajšan rok, vaš peti sin naj prinese na nabor prošnjo z dokumenti svojih bratov, bo služil skrajšan rok.

J. M. v K.

Mati je prodala moji sestri posestvo poceni. Moj brat bi dal še enkrat toliko zanj. Dobimo seveda sedaj premalo deleža. Ali lahko izpodbijamo kupno pogodbo?

Odgovor:

Ne! Dokler mati živi, sme svoje posestvo odprodati, če tudi po nižji vrednosti, vsakomur. Ako sedaj delež dobite, ste lahko zadovoljni.

K. J. v Fr.

Prodal sem posestvo, pred pričami sva si z ženo izgovorila prevžitek. Potem smo v Celju pri advokatu delali pogodbo, toda nič ni prevžitka v njej. Pogodbo sem podpisal. Ali lahko sedaj zahtevam prevžitek?

Odgovor:

Čudim se vam, kako ste mogli podpisati pogodbo, kjer ni tega notri, kar ste zahtevali! Zaradi svoje lastne nerodnosti sedaj nimate

prevžitka. Nastopiti morate dokaz, da ste to naročili advokatu, da mora dati v pogodbo, pa da je izpustil. Je pa seveda stvar vesti od kupca, da je pošten in da tudi daje prevžitek, kakor ste se pred pričami ustmeno pogodili. Srami te tožbe ne boste mogli urediti, vzeti si morate advokata!

*

Pred 20 leti na južnem tečaju.

Pred 20 leti, dne 14. dec. 1911, je dosegel sloviti norveški raziskovalec Roald Amundsen južni tečaj. Ta čin je ovekovečil Amundsenovo ime. Raziskavanja južnega tečaja so bila mnogo težavnejša od onih krog severnega tečaja. Amundsen je bil prvi, ki je dosegel oba tečaja in je pokazal v tem oziru drugim pot. Amundsen je bil pa tudi zadnji od raziskovalcev, ki se je lotil raziskovanj obeh tečajev s starimi sredstvi: z ladjo in s sanmi; na drugi strani pa spet prvi, ki je sledil istemu cilju s pomočjo aeroplana in zrakoplova. (Polet leta 1925 v družbi Ellswortha in z italijanskim zrakoplovom l. 1926 z Ellsworthom in Italijanom Nobilem.) Ako pa govorimo o odkritju južnega tečaja, še moramo imenovati tudi drugega moža, ki je dosegel južni tečaj ravno en mesec za Amundsenom in je zmrznil na povratu, 20 km proč od — skladišča z živili. Ta mož je bil angleški kapitan Scott.

Tekma med Amundsenom in Scottom glede odkritja južnega tečaja tvori žalostno poglavje v raziskovanju ledenih pokrajin. Ladja kapitana Scotta se je bila podala na pot mnogo prej nego Amundsenova. Vendar Angleža je že kar od kraja preganjala usoda. Ko je zmagal vse težkoče, mu ni bilo usojeno, da bi se bil proslavil z — vencem zmage.

Zelo so pretresljive one vrste iz Scottovega dnevnika, ki so posvečene odkritju južnega tečaja. Dne 15. januarja 1912 je zabeležil Scott v dnevnik te vrste: »Čudovita misel, da nas bo pripeljala pot dveh dni na tečaj. Imamo še komaj 50 km. Moramo dospeti na cilj, naj stane, kar hoče! Plaši me edino še možnost, da bi plapolala na tečaju norveška zastava pred angleško.« In drugi dan za to beležko je napočil oni grozni trenutek: »Torek, 16. januarja 1912. Strašno je nastopilo — najhujše, kar se mi je zamoglo pripetiti! Prehodili smo predpoldne 14 km. Popoldne smo se podali na pot s samozavestjo, da bomo dosegli jutri naš cilj. Po dveh urah hoda so odkrile Boverjeve ostre oči nekaj, kar je smatral za kažipot. V nepopisni napetosti smo brzeli naprej, nas vse je bil prevzel grozen sum, meni je bilo srce, kakor bi se nameravalo razleteti. Preteklo je še pol ure — že je zagledal Bovers pred nami črn madež. — Kar naravnost smo se bližali temu odkritju, in kaj smo našli? Črno, na stoja iz sank pritrjeno zastavo! V bližini je bilo zapuščeno taborišče — sledovi sani, snežnih čevljev, pasjih tac in vse to nam je povedalo dovolj. Norvežani so nas prekosili — Amundsen je dosegel kot prvi južni tečaj! Zame grozno

razočaranje! Nič pa me ne boli tako, kakor pogled na moja uboga spremljevalca! Vsi ti napori, pomanjkanje, muke — zakaj? Vse le same sanje, sanje, ki so sedaj pri kraju. — Na počitek v tej noči ni bilo niti misliti! Že razburjenje nam je jemalo spanje, razburjenje radi odkritja že odkritega tečaja! Vse misli, ki so se rodile v nas, vse izgovorene besede, vse je zaključevalo s prestrašnim: Prepozno! In ko smo utihnili pod šotorom, je bil vsak prepričan: Groza me je pred povratom!

Slutnja kapitana Scotta ni varala. Drugi dan je zapustil s tovariši tečaj. Sledili so strašni meseci povratka. Kapitan Scottova zadnja beležka je od petka, dne 29. marca, ki je kratka in se glasi: »Od 21. naprej brije burja neprestano od jugozapada. Vsak dan smo bili pripravljani, da bi se podali na pot do živilskega skladišča, ki je oddaljeno 20 km, zunaj pred durmi šotora je zavita cela pokrajina v sneženi vihar. Ne moremo upati na zboljšanje. Vztrajali bomo do konca; smrt itak ni več daleč. Hudo je, ne verjamem, da bom še mogel pisati. Za božjo voljo, skrbite za moje ljudi v domovini!«

Trupla Scotta in dveh tovarišev so našli 8 mesecev pozneje. Srečnega tekmeča Amundsen je doletela smrt v območju severnega tečaja 16 let pozneje, ko se je bil odpravil v letalu, da poišče ostanke Nobileve ponesrečene severnotčajne ekspedicije.

*

Raznoterosti.

Sam si je pomagal iz groba. Starši fanta Mohameda Hossein v Teheranu v Perziji so bili nemalo presenečeni, ko so neko nedeljo našli svojega sina mirno spati v postelji, dočim so ga večer preje pokopali. Fanta je več dni bolela glava in ko je padel v omedlevo, so starši mislili, da je umrl in so ga položili v grobnico po mohamedanskem običaju; tam mrliča ne pokopljejo v zemljo, marveč ga sedečega v grobnici zadržajo z opeko. Sin je v grobu prišel k zavesti, se izkopal in veselo presenetil starše.

Z debelim mrličem se težave. Na prav poseben način so morali v Čikagu spraviti truplo 49letnega Busha iz njegove hiše. Mož je bil namreč izredno obilne postave in je tehtal 640 funtov. Posebno zanj pripravljena rakev je bila dolga 7 čevljev in široka skoraj 4 čevlje, tako, da je niso mogli spraviti skozi vrata, ampak so jo morali spustiti skozi okno. V to svrhu je bilo treba vzeti z okna leseni okvir in poleg porušiti del zidu.

Mož s štirimi ženami. Pred sodiščem v Čikagu je bil 37 letni Tony Jarecki zaradi mnogoženstva. Sodnik vpraša njegove navzoče tri žene, kaj naj napravi z obtožencem. »V ječo z njim,« pravi žena št. 3, stara 27 let; isto je zahtevala žena št. 4, stara 15 let. »Jaz ga vzamem nazaj k sebi,« pravi št. 1, ki ima z njim dva otroka. Številka 2 ni bila navzoča. Dobil je pet let in sto dolarjev globe.

Prisotnost duha. Ko je Napoleon odredil, da se meja zapre, je bilo tudi dovažanje kave strogo prepovedano. Nekeč jezdi Napoleon mimo čedne hiše, ki je iz nje tako prijetno dišalo po žgani kavi. Meni nič, tebi nič, stopi v vežo in najde župana, ki je uprav kavo pražil. »Kaj? Vi se drznete kavo pražiti, ko je vendar strogo prepovedano?« — »Gotovo, sire,« pravi župan hladnokrvno, »za to jo pa sežigam.« Ta prisotnost duha je Napoleona razorožila. Smejal se je in tiho odšel.

Drago vino. Sto steklenic vina se je prodalo v Londonu za znesek 12.500 dolarjev, torej je stala steklenica 125 dol. Kupec, ki si je privoščil to razkošje, je neki indijski princ, in vino, ki je imelo tako visoko ceno, je staro 119 let. Napravljeno je namreč bilo leta 1812, tedaj ko je Napoleon prodiral proti Moskvi. Ravno isti kupec pa se sedaj pogaja za nadaljnih sto steklenic še starejšega vina, namreč iz leta 1790, katero je na prodaj v Londonu že od leta 1903, pa si ga dozdaj še nihče ni hotel ali mogel privoščiti.

Število milijonarjev pada. Kakor izkazuje statistika davčnega urada, ki je bila ravnokar izdana v Washingtonu, je v Ameriki točasno 23.496 milijonarjev manj, kakor jih je bilo pred polomom na borzi pred dvema letoma, ko je njih število znašalo 43.184. Ta padec bo imel tudi usodno posledico za državno blagajno pri dohodkih na davkih.

*

Za našo deco.

V čarobni zemlji.

(Dalje.)

»Ah! Zdaj mi ne boš ušla, vražja žival!« je rekel, ter je stisnil živalico tako močno, da je bolešno zacvilila.

»Oh! Marko! Pusti jo, prosim te! Pusti jo!« je prosila Marica. »Ona se je hotela samo igrati s teboj. Če bi bila vedela, da je ne boš izpustil, ne bi se bila dala niti prijeti. Pusti jo!«

»Nisem neumen!« je odgovoril Marko. »Zdaj bom poiskal kletko, pa jo bom vanjo zaprl.«

In res, nekoliko korakov dalje je ležala na tleh kletka. Spravil je veverico notri in potem je odnesel kletko proti potoku. Marica pa je jokajoč sledila.

»Kaj ti je? Čemu se jočeš? Nič hudega ne nameravam z njo. Dajal ji bom dovolj hrane.«

»Pa ona noče biti zaprta, ker je vajena tehati po svoji volji. Ti si res hudobnež, Marko!«

Marko ni odgovoril nič, ampak je stopal dalje.

»Prosim te«, je zopet začela Marica, »pusti jo na prosto. Strašno težko ji mora biti v tako tesni kletki.«

»Ti si pa res neumna«, je odgovoril Marko jezno.

Komaj pa je to izustil, kar se je pojavil nad otrokoma čuden, temen oblak, ki je bil podoben ogromni roki. Naglo kakor blisk se je oblak spustil do Marka, ga je zgrabil in odnesel v višave. Kletka mu je izpadla iz rok in je ostala na tleh.

Marica je ostala od začudenja kakor iz kamna. Nato je udarila v jok. Nazadnje, ko je opazila kletko, je rekla:

»Revica, uboga! Čeprav je Marku zlo, ni treba, da bi se še ti mučila.«

Odprla je kletko in živalica je skočila iz nje. Deklica se je vrnila. Niti sama ni vedela, kako je zopet prispela do velikih vrat. Vsa v solzah se je povzpela na svoje drevo ter je legla v posteljo med vejami.

* * *

Dobri palčki.

Pravljica pravi, da so palčki bili prej ljudem prijazni in da so jim radi pri vsakdanjih opravkih celo pomagali.

Neki kmet si je zidal hišo. Temelji so bili gotovi, ostala stavba pa je napredovala le počasi, ker za delo ni bilo ne dovolj časa, niti kmet ni imel zadostnih sredstev. Tu so priskočili palčki, ko je hotel kmet nekega jutra pri luči nekaj dogotoviti, je videl v svoji veselje, da je bila hiša povsem dograjena. To delo so dobri palčki izvršili v eni noči.

Drug kmet je tožil ženo, da ne more misliti na setev, ker je zemlja tako trda, da se niti plug ne zareže vanjo. V jutro je bila vsa njiva s pomočjo palčkov zorana, povlečena in posejana.

Takih pomoči je bilo mnogo. Žena nekega krojača pa je hotela videti, kaksi so palčki. Po tleh je nasula zve-